

НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО
ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

**Силабус
навчальної дисципліни
«СИСТЕМИ ПРОТИПОЖЕЖНОГО
ЗАХИСТУ»**

Інститут	Пожежної та техногенної безпеки
Кафедра	Автоматичних систем безпеки та електроустановок
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Обсяг навчальної дисципліни	4 кредити ЕКТС/120 год.
Тип навчальної дисципліни	Професійна обов'язкова
Навчальний семестр	Третій
Форма здобуття вищої освіти	Денна, заочна
Мова викладання	Українська
Викладач(і)	 Антошкін Олексій Анатолійович, доцент кафедри автоматичних систем безпеки та електроустановок навчально-наукового інституту пожежної та техногенної безпеки, кандидат технічних наук, доцент по кафедрі «Автоматичних систем безпеки та інформаційних технологій». Наукові інтереси стосуються математичного моделювання систем безпеки, оптимізації складу та роботи автоматичних систем протипожежного захисту та спостереження. Є автором більш ніж 150 наукових та навчально-методичних праць, 5 винаходів та чисельних технічних розробок, які неодноразово представлялися на всеукраїнських виставках «Пожежна безпека», «Технології захисту». Orcid: 0000-0003-2481-2030 Google Scholar: sT6_1-YAAAAJ Scopus: 57200544021 Web of Science: Y-9963-2018 Контактні дані для консультування: antoshkin_oleksii@nuczu.edu.ua

Анотація навчальної дисципліни	Знання отримані під час вивчення освітньої компоненти «Системи протипожежного захисту» сприяють розвитку професійного мислення у здобувачів вищої освіти. Даний курс передбачає теоретичне і практичне оволодіння процедурами проектування, введення в експлуатацію та підтримання експлуатаційної придатності систем автоматичного протипожежного захисту об'єктів. Знання отримані під час вивчення навчальної дисципліни сприяють розвитку аналітичного професійного мислення та дозволяють підготувати фахівця вищої кваліфікації, сформовані компетенції якого дозволяють використовувати сучасні методи проектування автоматичних систем протипожежного захисту різноманітних промислових і громадських об'єктів, здійснювати нагляд за їх технічним станом, визначати технічні характеристики та функціональні можливості елементів, які входять до їхнього складу.
Мета вивчення навчальної дисципліни	Набуття здобувачами вищої освіти знань та практичних навичок, що необхідні для розв'язання задач, пов'язаних із перевіркою, контролем, оцінюванням технічного стану систем протипожежного захисту, можливістю брати участь у застосуванні і експлуатації цих систем, а також здатності до застосовування тенденцій розвитку техніки і технології захисту людини, матеріальних цінностей і довкілля від впливу небезпечних чинників пожежі та обґрунтованого вибору систем забезпечування пожежної безпеки та захисту довкілля.
Форми організації освітнього процесу (види навчальних занять)	Навчальні заняття за видами, консультації, контрольні заходи, самостійна робота.
Компетентності	1. Здатність до застосовування тенденцій розвитку техніки і технології захисту людини, матеріальних цінностей і довкілля від небезпек техногенного і природного характеру та обґрунтованого вибору засобів та систем захисту людини і довкілля від небезпек 2. Здатність до аналізу й оцінювання потенційної небезпеки об'єктів, технологічних процесів та виробничого устаткування для людини й навколишнього середовища 3. Здатність до розрахунків та перевірки елементів систем протипожежного водопостачання, проектів протипожежного водопостачання щодо відповідності вимогам пожежної безпеки
Програмні результати навчання	1. Визначати технічний стан зовнішніх та внутрішніх інженерних мереж та споруд для оцінювання відповідності його вимогам цивільного захисту та техногенної безпеки.

	2. Оцінювати технічні показники та визначати стан аварійно-рятувальної техніки, засобів зв'язку, устаткування та обладнання. 3. Пояснювати концептуальні основи моніторингу об'єктів захисту та знати автоматичні системи, прилади та пристрої, призначені для спостереження та контролювання стану об'єкта моніторингу, вимірювання його параметрів та збереження інформації щодо його стану 4. Вибирати та оцінювати параметри систем протипожежного водопостачання; застосувати знання законів гідравліки, механіки рідин та газів під час перевірки проектів та контролю систем водопостачання
Де можна застосувати отримані знання та вміння	Набуті при вивченні освітньої компоненти знання допоможуть оцінити технічний стан системи протипожежного захисту, повноту та вірність її реалізації, дозволять орієнтуватися у проведенні експертизи проектної документації.
Зміст навчальної дисципліни	Кількість годин
Тема 1.1. Пожежні сповіщувачі	10
Тема 1.2. Пожежні приймально-контрольні прилади	8
Тема 1.3. Автоматичні та автономні системи пожежогасіння	16
Тема 1.4. Системи протидимного захисту, централізованого пожежного спостереження та диспетчеризації	6
Тема 2.1. Проектування систем пожежної сигналізації	8
Тема 2.2. Проектування автоматичних систем пожежогасіння	8
Тема 3.1. Нагляд за утриманням систем протипожежного захисту та визначення їх у працездатного стану	4
Загальна кількість годин	60
Форма підсумкового контролю	Іспит
Оцінювання навчальних досягнень	Здійснюється за 100-бальною шкалою за критеріями, що наведені у робочій програмі дисципліни
Політика викладання навчальної дисципліни	Здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися норм академічної етики, проявляти повагу до науково-педагогічного працівника та інших учасників освітнього процесу. Під час занять необхідно дотримуватися дисципліни, активно брати участь у навчальній діяльності, виконувати всі види завдань, передбачених робочою програмою. Забороняється створення перешкод для проведення занять, у тому числі розмови на сторонні теми, шум та інші дії, що заважають навчальному процесу.

	Під час лекцій здобувачам рекомендується вести конспект, уважно слухати матеріал та ставити запитання для уточнення незрозумілих аспектів. На практичних і лабораторних заняттях необхідно своєчасно готуватися до виконання завдань, ознайомлюватися з методичними матеріалами, дотримуватися інструкцій з техніки безпеки та виконувати всі передбачені роботи самостійно. Самостійна робота повинна виконуватися систематично, із використанням рекомендованих джерел інформації. Відвідування всіх видів навчальних занять є обов'язковим. Пропуски занять без поважних причин не допускаються. Запізнення на заняття є небажаними та розцінюються як порушення навчальної дисципліни. Під час проведення занять забороняється користування мобільними телефонами, планшетами чи іншими електронними пристроями для виконання робіт, які не пов'язані з тематикою заняття. У разі необхідності використання таких пристроїв у навчальних цілях це має бути погоджено з викладачем. Здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися принципів академічної доброчесності під час виконання самостійних, індивідуальних та контрольних робіт. Забороняється плагіат, списування, використання несанкціонованих джерел допомоги та будь-які форми академічного шахрайства. Усі роботи повинні бути виконані самостійно з належним посиленням на використані джерела.
Рекомендовані основні джерела інформації	1. Освітньо-професійна програма «Пожежна безпека» за спеціальністю К 10 «Цивільний захист» підготовки за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти в галузі знань К "Безпека та оборона". 2. Сучасні системи водяного та пінного пожежогасіння: навч. посіб. / О. А. Антошкін, С. М. Бондаренко, О. А. Дерев'янка, В. О. Дурєєв, М. М. Мурін, В. В. Олійник. – Харків: Друкарня Мадрид, 2025. – 244 с. URL: https://elibrary.net.ua/2783/ 3. Сучасні системи автоматичного пожежогасіння: навч. Посібник / НУЦЗУ. –Х.: ФОП Панов А.М., 2018. – 276с. Дерев'янка А.А., Бондаренко С.М., Антошкін О.А., Мурін М.М., - Харків: НУЦЗУ, 2018.- 276 с. URL: http://repositsc.nuczu.edu.ua/handle/123456789/8497 4. Томенко В.І., Мельник Р.П., Мельник О.Г., Шкарабура І.М., Костирка О.В., Зобенко О.О. Системи пожежної сигналізації, оповіщення та спостереження: Навчальний посібник. Черкаси: ЧПБ ім. Героїв Чорнобиля НУЦЗ України, 2023. - 198 с. URL: https://elibrary.net.ua/1622/ 5. ДБН В.2.5-56-2014 Системи протипожежного захисту. Зі Зміною № 2 – К.: Міністерство регіонального розвитку та будівництва України . – 2026. – 101 с. 6. ДСТУ EN 54-2:2003 Системи пожежної сигналізації. Частина 2. Прилади приймально-контрольні

	пожежні. Вид. офіційне. –К.: Держспоживстандарт України, 2004. 7. ДСТУ EN 54-3:2003 Системи пожежної сигналізації. Частина 3. Оповіщувачі пожежні звукові. Вид. офіційне . – К.: Держспоживстандарт України, 2004. 8. ДСТУ EN 54-5:2003 Системи пожежної сигналізації. Частина 5. Сповіщувачі теплові точкові. Вид. офіційне . – К.: Держспоживстандарт України, 2004. 9. ДСТУ EN 54-7:2004 Системи пожежної сигналізації. Частина 7. Сповіщувачі пожежні димові точкові розсіяного світла, пропущеного світла або іонізаційні. Вид. офіційне. -К.: Держспоживстандарт України, 2004. 10. ДСТУ EN 54-10:2004 Системи пожежної сигналізації. Частина 10. Сповіщувачі пожежні полум'я точкові. Вид. офіційне. -К.: Держспоживстандарт України, 2004. 11. ДСТУ CEN/TS 54-14:2021 Системи пожежної сигналізації та оповіщування. Частина 14. Настанови щодо побудови, проектування, монтування, пусконаладжування, введення в експлуатацію, експлуатування та технічного обслуговування (CEN/TS 54-14:2018, IDT)
--	--